Ч. 33. (532.) Львів, середа дня 21 лютого 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Українські політики у цісаря.

Його Величество цісар Карло І. приняв дня 18. с. м. на приватнім послуханю українських політиків — Юліяна Романчука і д-ра Костя Левицького. Сей факт звернув на себе увагу політичних кругів і має безперечно своє дуже поважне політичне значіне. Замітне, що обох українських політиків завізвано явити ся у цісаря — значить: послуханя визначені їм були по ініциятиві з гори. Монарх бажав очивидно бути поінформованим безпосередно з української сторони про справи, в котрих розходить ся також о долю українського народу. Публичні послуханя, де все з гори уложене і приписане, до сего не надають ся. Тому обох українських політиків завізвано на приватне послухане, де можлива невязана і всестороння розмова. Замітний є вибір осіб, з котрими Монарх бажав говорити. Є се бувший і теперішний провідник української репрезентації — так як вони репрезентують дві фази української політики у війні та можуть дати всестороннє освітлене подіям. Тому толковане, яке справі надала „Ukrainische Korespondenz“, будьто Монарх приняв д-ра К. Левицького, як президента „Загальної Укр. Ради“, а п. Романчука як голову „Укр. Парл. Репрезентації“ є невірне та є несмачним ґазетярським засобом в звісних цілях.

Факт, що Монарх візвав до себе і приняв українських політиків назвали ми дуже поважною політичною подією. Сеж вперве від вибуху війни Українці станули безпосередно перед Монархом. Через повні два роки війни не мали Українці спромоги предложити Короні своїх болів, надій та почувань.

Одинокий наш достойник, що з титулу свого достоїнства міг явитись перед Монархом, митрополит Шептицький, опинив ся був — на жаль — в московській неволи.

Принятє українських політиків молодим Монархом є відрадним доказом, що корона хоче бути неодносторонно і безпосередно про українські справи інформованою та що теперішне правительство рівнож поділяє погляд про потребу такої інформації. Бувший провідник української політики мав нагоду представити Монархови те, про що його запевняв гр. Штірк. Теперішний голова „Укр. Парляментарної Репрезентації“ предложив певне Монархови з питомою йому мужеською отвертостю настрій і сподіваня української суспільности. Все те — очевидно — наші комбінації, оперті саме на тім, що покликано до Монарха власне тих двох політиків, та на тій пресумції, що корона кличе до себе політиків чейже для політичної розмови.

Належить вкінци здогадуватись і надіяти ся, що оба українські політики скористили з нагоди, щоби перед Його Величеством з усім натиском зазначити, що маршалок Незабітовський, дякуючи за заповіджене вилучене Галичини, був в повній [illegible] з поглядом всего українського народу на сю справу.

Український загал прийме факт послуханя українських політиків у цісаря з вдячностю

Дорога до сердець Українців проста і легка та дали вони в найтяжших условинах досить доказів, що на них можна числити.

Укр. Парляментарна Репрезентація до през. Вільзона.

Пане Президенте!

В відповіди держав коаліції на Вашу мирову ноту містить ся уступ, в котрім як ціль держав коаліції в сій війні проголошуєть ся освободжене австрійських і угорських Славян. Отся заява спонукує нас, Українців, що належать до народів, яких мають ся мнимо освободити, виступити перед Вами, Пане Президенте, з коротким поясненем правдивого стану справи.

При сім сподіємось напевно повного зрозуміня з Вашого боку, Пане Президенте, бо Ваше Послане до сенату із словами спочуваня для угнетених народів, без огляду на теперішне уґруповане держав, не полишилось без впливу також на нас, як на угнетену націю.

Ми, Українці, творимо серед славянської сімї народів самостійну націю, що як колишня незалежна Київська держава середновічя може глядіти з оправданою гордістю на свою історичну минувшину, і котра тільки вна слідок хвилевих, дуже неприхильних вншних відносин втратила на якийсь час свою державну незалежність, бо захитана в основах своєї національної екзистенції розбійницькими виправами диких азійських горд, мусіла уляччи безнастанним, екстермінаційним і експанзивним стремлінням з боку сусідних країв, Польщі і Москви.

Коли тепер держави коаліції, серед котрих знаходить ся також московська Росія, в письмі до Вас, Пане Президенте, як до голови й заступника справді свобідножь думаючої і почуваючої американської Унії, говорять про мниме освободжене славянських народів Австро.Угорщини, то Ви певно добре зрозумієте, що ту чванливість держав коаліції ми, Українці, не можемо брати поважно і що та чванливість мусить викликати з нашого боку живий спротив.

Україна дістала ся під Москву в Переяславській угоді з р. 1654, в котрій тодішний цар запоручив краєви повну політичну автономію; але ту автономію слідуючі царі цілковито знищили, так само, як се стало ся опісля з Фінляндією і Грузією, присягою скріплені зобовязаня подоптаного ногами.

Українську національність ще й тепер, в XX. столітю, помимо безперечної самостійности української мови, яку признала навіть імператорська академія наук в Петроград, російське правительство послідовно заперечує і не допускає уживаня української мови трийцятьміліонового народу, з питомою національною культурою і з питомою немалою національною літературою, не тільки до уряду, але навіть до школя, не виключаючи школи народної.

Заповіджене освободжене переведено вже однак по части державами коаліції, а саме, коли Росія увійшла в р. 1914 в східну Галичину і Буковину, замешкалу Українцями, і мала нагоду дати зразок тепер проголошеного „освободженя“. Бо зараз по інфазії російські „освободителі“ в тім краю, де півчварта міліона Українців завдяки свободолюбній австрійській конституції помимо всіх перепон здужало виборсти собі деякі національні здобутки, не тільки позамикали всі українські школи, але в загалі заборонили українську мову так, як у своїм царстві та ціле національне житє українського народа в Галичині переслідували в найбрутальнійший спосіб. А за сим підкошенем цілого самостійного культурно-національного житя слідувало також переслідуване личностий, бо російські „освободителі“ не меньше як 4000 українських патріотів вивезли в центральну Росію і в Сибір, а провідника галицьких Українців і голову греко-католицької Церкви, Львівського Митрополита ґр. Андрея Шептицького, як російського політичного злочинця інтернували в російській тюрмі.

Проти того рода „освободженя“ мусимо ми, заступники українського народа в Галичині, найрішучійше застеречи ся і просимо Вас, Пане Президенте, приняти отсе наше застережене до ласкавого відома, додаючи рівночасно дальше запевнене, що наші почуваня поділяє весь український народ, котрий під ніяким видом не хоче належати ані до Росії, ані до якоїсь ново твореної чи задуманої національно чужої сусідної держави, але відповідно до свого числа, своєї історичної минувшости, своєї питомої, національної культури і природних богацтв свого краю, стремить до правдивого національного освободженя.

Відень, в лютім 1917.

„Свобода моря“.

Серед умов тривалого мира навів Вільзон в своїм відомім письмі „свобода моря“ Він означив її поставленем тези, що „безперервно свобідна і незагрожена морська комунікація між народами се засаднича часть мира і розвою“ і додав, що „запевнене свободи на морі не повинно бути трудне, коли тільки правительства будуть мати дійсну охоту порозуміти ся під тим зглядом“. Про „свободу моря“ говорять дві останні ноти, Еспанії і Голяндії, звернені до Німеччини в справі початої свіжо борби підводними лодками. „Свобода моря“ се врешті також одна з німецьких „цілий війни“.

Здавало би ся, що так загально уживане понятє повинно бути докладно усталене. Тимчасом дискусія, яка недавно вела ся на шпальтах німецької преси, скінчила ся ствердженем фахового референта в „Die Welt am Montag“ що остаточно ніхто не здає собі ясно справи

чим має бути та свобода і на чім основуєть ся. Стверджено тільки один, неґативний момент: а се, що тут не йде о свободу комунікації в нормальнім, мирнім часі, бо вона тоді є, а тільки і то виключно на випадок війни.

В часах мира морська комунікація нічим не звязана. Кождий корабель користає однаково із свободи плаваня по океанах. Кождий має доступ до всіх портів, кождий користає з усяких уряджень, які примінили у себе поодинокі держави. Певне є також безпеченство комунікації, бо піратство цілковито вигублено і воно приключаєть ся спорадично хиба на полудневих водах, де рідко появляють ся европейські кораблї. Але так само можна сказати, що й публичне безпеченство запевнене в цивілізованих державах, хоч бувають напади й розбої.

Сей стан у війні цілковито зміняєть ся. Морська війна в теперішних умовах се управильнене піратство. Коли у сухопутній війні приватна власність є в засаді ненарушимою, o скільки властитель не допускаєть ся ніякої неприязної чинности, або коли даний обєкт не служить до мілітарних операцій і ними не буде знищений — то в морській війні приватна власність противника стаєть ся добичею кождого, хто її зможе забрати. На морі вільно рабувати — під деякими умовами. З хвилею виповідженя війни починаєть ся, як се ми бачили в серпни 1914 р., польоване на ворожі кораблї.

Деnебудь їх допадеть ся: в порті чи на повнім морі, стають ся вони „доброю добичею“ ворога.

А при оголошеню бльокади входять в сю область доброї добичі також невтральні кораблї під деякими умовами. Свобода морської комунікації перестає істнувати, свобода обороту товарами зникає. Длятого те, що нині говорить ся про свободу моря, треба трактувати як пробу злагодженя морської війни в будучности, як пробу запевненя через міжнародну запоруку, що военний стан між державами не обмежує комунікації на морі, що піратство, котре є нині наче узаконене, устає раз на все.

Кождий такий постулят, що доторкає міжнародних відносин, висуває на перший плян проблему запоруки, яка би ручила, що відповідна угода буде додержана.

І тут стрічаємо знов всесвітний союз цивілізованих держав, котрий міг би один дати таку поруку. Бо нинішна передовсім війна може досить скептично настроїти безстороннього видця що до вартости міжнародних угод та укладів, доки вони не мають карної санкції, доки їх виконаня не запоручує якась сила, що може вимусити їх пошановане.

Всесвітний союз був би безперечно такою силою. Кожде переступлене проти свободи моря міг би покарати оружними репресаліями, а страх перед тим здержував би охоту ломити раз признані приписи.

Тим чином свобода моря становила би наче частину загальної умови про тривалий мир і про розємчу полагоду евентуальних спірних питань між державами.

Світова війна.

Робітники Америки і Німеччини супро и війни.

БЕРЛІН. Після „Vorwärts-у“ провідники німецьких робітничих союзників Леґіен і президент американського робітницького союза Ґомперт обміняли ся в ночи на 9. лютого такими телеґрамами:

Ґомперт до Леґіена: Чи не можете ви вплинути на німецьке правительство щоби в той спосіб перешкодити зірваню зі Злученими Державами і загальному конфліктови?

Леґіен до Ґомперта: Німецька робітнича кляса від початку війни ділає за користь мира і проти всякого поширеня війни. Відкинене щирої німецької пропозиції, щоби розпочати сейчас мирові переговори і занехано жорстоку війну виголодженя проти наших жінок, дітий і старців, як рівнож явно проголошені военні цілі знищеня Німеччини, викликали заостренє війни. Впливанє з мого боку на правительство в спосіб обіцюючий успіх моглоби мати тоді місце, коли би Америка спонукала Англію заперестати противну людяности війну виголодженя. Апелюю до американських робітників, щоби не дали ся уживати за знаряд провокаторам і щоби не поширяли війни через вїжджуване в военну сферу. Міжнародні робітники мусять непохитно ділати для вічайного мира.

Політичний заговір в Фінляндії.

ҐЕТЕБОРҐ. З Гапаранди доносять: В Фінляндії викрито широко розгалужений політичний заговір. Доси вже стверджено, що в сю справу є вмішаних понад 100 осіб.

Росія будує торговельну фльоту.

ПЕТРОГРАД. Міністерство торговлї і промислу предложило Думі проект устави про вибудоване російської торговельної фльоти.

Війна підводними лодками переходить всякі ожиданя.

БЕРЛІН. „Vossische Zeitung“ пише: Діла наших підводних лодок переходять всякі ожиданя. Іде не тільки про те, що затопить ся, але більше про те, чого не можна затопити т. є. про кораблї, що не мають відваги виїхати. Велика політична можливість, яку дає війна підводними лодками лежить в тім, що союзники Анґлії, полишені анґлійської підмоги, зажадають із свого боку мира і порозуміня з нами що до умов, які введуть до тревалого мира на континенті. Тільки тоді опануємо анґлійську небезпеку і буде можна предвидіти час, в котрім військове і господарське положенє Франції та Італії в наслідок відтятя довозу сирівця унеможливить їм дальше веденє війни. Брутальність, з якою анґлійський амбасадор, начеби віцецар, уділяє вказівки сторонництвам і дворови, свідчить про те, що Анґлія боїть ся о Росію.

БЕРНО. „Temps“ пише: Убуток 16 проц. з числа прибуваючих кораблїв, про що доносить Авас, годі легковажити в теперішним положеню. Числа подані урядово не можуть бути ніяк оправданем для недбальства французьких адміністраційних властий.

Франція журить ся грішми.

БЕРНО. Париські дневники доносять, що кредити, яких від початку війни жадано від палати, виносять 80 міліярдів, з чого 53 обернено на цїли чисто військові. Місячне запотребоване виносило в першім кварталї 1916 року 2898 фр., в другім кварталї 3191 фр. Міністер Бібо підносить в своїм звідомленю, що найбільші трудности виходять з приводу величезних закупів заграницею. Супроти побільшеня загра[illegible] з найбільшою журою. Не є се без небезпеки, коли буваєть ся так залежним від заграниці, як що до середників живности, так і военного матеріялу.

Нота Америки до Австро-Угорщини.

Амбасадор Злучених Держав у Відни доручив міністерству заграничних справ ноту, у якій правительство З. Д. покликуючись на деякі давні заяви Австрії жадає точного поясненя в справі її становища супроти війни підводними лодками.

Нота кінчить ся так: „Правительство Злучених Держав має сумніви, які ті заяви, особливо послїдну розуміти, тому хоче довідатись оконечно і ясно, яке становище займає ц. і к. правительство в справі війни підводними лодками і чи в случаях „Анкони“ і „Персії“ дані запевненя треба уважати за змінені зглядно цофнені“.

Наше міністерство розглядає те питанє, зі становища міжнародного, а опісля дасть відповідь.

З російського звідомленя.

Галицький фронт: Дня 17. лютого виконав ворог по сильнім огневім приготованю два наступи на становиська наших військ коло Дзекілян. Ті наступи відперто зовсїм огнем крісів і скорострілів.

Фронт над Тигром: На полудне від Тигру взяв ворог свої головні війська о 10 км. назад і полишив в опорожнених нами становиськах тільки передні сторожі. Дня 17. лютого заатакував ворог в силї найменше бриґади піхоти, по сильнім гарматнім приготованю наше становиско в Fellahie. Йому удало ся переходово вдерти ся до нашого становиська. Ворога викинено наступом на баґнети і по борбі на ручні ґранати. По борбі ми обсадили цілковито наше становиско. Ворожу бриґаду майже зовсїм знесено. Полонено офіцира і 60 вояків; здобуто один скоростріл і кілька автоматичних крісів. Наші втрати зовсїм незначні.

На скровавленім поли.

(З щоденника ополченця).

Два лїси.

Се було на вартовім становищи.

„Я тепер покажу вам два лїси“ — сказав до мене оберляйтнант і осторожно став накручувати дальновид.

Голим оком можна було бачити перед нашими передними становищами сїрі зариси двох лїсків, що самітно стояли серед чистого поля. Вони за послїдних кілька тижнїв були видовищем найстрашнійших битв.

А тепер став я дивити ся на них крізь дальновид. При кінци одного поля, відграниченого від лїску безчисленними ровами, можна було бачити масу поломаних, пошарпаних і пірваних деревних корон. Се вже не був ліс, се не були дерева, але се була одна величезна копиця повідчімхуваних і повалених гиляк і дерев. Ніодно дерево не було ціле і не стояло на своїм місци.

Та ще непривітнїйший був вид другого лїса. Коли я на нього звернув дальновид, побачив один ряд голих деревних маштів. Жалісно сторчали у небо штовбурі, з поломаними кінцями, без однїсенької гилячки. В цілім лїсї було видно тільки три штовбурі, що мали по однїй гилячці, які, неначе покалїчені рамена, витягали ся в бік. Ті дерева виглядали неначе три шибеницї. Мене морозило і прийшла на гадку казка про велеколюда, якого напало божевіле все нищити. І він ішов лїсом, виривав з корінем дуби, а ялиці обчімхував з гиля. Аж нічого не остало ся з цілого лїса, тільки жменка жалісних, голих штовбурів.

Я відступив від дальновида. Не стало в мене сили дивити ся довше на ті два лїски.

Як страшно мусить бути в тім лїсї, коли вихор стане вити поміж пустими пнями. Тодї певно в тїй копици підносить ся стогін і зойк тих, що впали мертві до долу. Сей стогін мусить бути такий страшний, що від нього біліє волосє на голові. Се сама природа жалуєть ся і плаче. Се стогнуть поля і лїси, напоєні у щерть червоною кровю...

НОВИНКИ.

— Бібліотека Товариства „Просвіта“ отворена для сторін кождого дня (з виїмком неділь і гр. кат. сьвят) від год. 4—6 вечером.

— Вістка від Митрополита. О. Колодій парох в Девятині (Боснія) дістав слідуюче письмо:

Суздаль (Владим. губ.). Дня 30. X. с. ст. 1916 р. Дорогий Отче! Дістаю вашу картку з 8. XII. тамгого року. Близько рік ішла. З серця дякую за так милу для мене память. Всім знакомим вірним в Девятині і околичних кольоніях і сусідам, а передовсїм вам і вашій добр. найщирійший привіт. Най Бог вам всім благословить. Я тут $1\frac{1}{2}$ м. Здоров і условинами вдоволений. Серцем і молитвою часто з вами. Андрей.

— Поліційна армія в Росії. Росія зачала творити спеціяльну поліційну армію. Армія та має обнимати 200.000 людий і складати меть ся з дотеперішних козацьких формацій. Вона дуже уоружена в скорострїли і легку полеву артилерію. Завданем тої армії буде виконувати поліційну службу поза фронтом та мати надзір над російськими військами, що бунтують ся проти своїх комендантів.

— Найдена рукопись Шекспіра. В Льондоні появила ся книжка під заголовком: „Рукопись Шекспіра“. Автором книжки є бувший директор британського музея Едвард Томпзон. Дослідник займає ся рукописю твору маловідомого поета Антона Munday. Твір той мав зродитись між роками 1659 і 1680. Незвичайно важне відкрите Томпзона дотичить трьох сторінок, що як се виявили досліди, були писані рукою Шекспіра.

— Українські школи в ковельськім окрузї. В ковельськім окрузї заложено дотепер 17 українських шкіл. Працює в них 19 учительських сил, переважно Українські Січові Стрільці. При кождій майже школї закладаєть ся або вже істнує курс для неграмотних. На Різдвяні Сьвята відбула ся в ковельській українській школї ялинка для дїтий, а тепер приготовляєть ся шкільний концерт. Місцеві люди жадні

українського слова й попитують за українськими часописями та книжками. Потрібна найбільше література історичного змісту. (ВСвУ).

— **Подяка**. Всім, що були ласкаві в дни моїх імянин прислати мені бажаня, дякую отсим сердечно за память. — Гр. Коссак.

— **Краєве товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові комунікує:**

В ціли піднесеня годовлі бараболь в краю закупило ц. к. намісництво, краєва централя для господарської відбудови Галичини, весь сегорічний запас картофель культури Генрика Долковського в Новім Селі ст. зел. Кенти. Запас сей віддасть ц. к. намісництво рільникам за посередництвом головних рільничих корпорацій в краю. Тому то взиває краєве товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові ул. Зіморовича ч. 20 I. пов. щоби рефлєктанти безпроволочно надіслали свої замовленя на руки товариства, так як реченець минає з днем 25. лютого.

В замовленю належить подати: імя і назвисько, місце осідку, почту, стацію зелізничу замовляючого і долучити декларацію, в якій замовляючий зобовяже ся, що за картофлї одержані зі заведеня Генриха Долковського продасть военному Заведеню для обороту збіжем таку саму скількість картофель вибраних і здатних до саджєня по унормованій ціні максимальній.

Замовляти можна що найменьше 1 метричний сотнар по ціні 16 кор. льоко стац. зел. Кенти без мішка. В міру приділу замовляючі будуть мусїли вислати потрібну скількість мішків прямо на адресу заведеня Генриха Долковського. Висилку бараболь довершить заведене за післяплатою. Ріжницю ціни після катальоґу, що виносить пересічно 36 кор. за метричний сотнар покриє ц. к. намісництво, краєва Централя для господарської відбудови Галичини безпосєдно фірмі з власних фондів.

Подаючи се до відома рільничому загалови взиваємо до як найширшого покористуваня ся пільгами подаваними централею відбудови в ціли віднови насїнних картофель зі загально звісної і солідної фірми Генриха Долковського.

— **Розвязане товариства „Просвіта“ в Катеринославі.** Петроградський „День“ доносить: Катеринославський ґубернатор повідомив міністерство внутрішних справ про се, що він уважав за необхідне розвязати українське товариство „Просвіта“. Мотивів розвязаня сього дуже великого освітного українського товариства катеринославський ґубернатор в своїм повідомленю не подає.

— **Скликане російської Думи.** Російське правительство постановило скликати Думу на день 27. лютого.

— **Галицький намісник у Цїсаря.** З Віденя доносять: Цїсар вислухав вчера звичайних звідомлень, почім приняв на осібнім послуханю намісника Галичини бар. Діллєра і міністра цїсарського дому та заграничних справ ґр, Черніна.

— **Женщини військовими ординансами.** Як доносять віденські дневники, допущено урядово женщини до помічної військової служби як заступниці ординансів. В ріжних ґрупах військ і военних урядах принято вже зовсім поважне число жінок і дівчат, головно до ординансової служби, в цїли удержаня лучности між відділами військ Крім того виконують вони функцію післанців, носять стратеґічні мапи, переносять мельдунки і розкази. Для кандидаток до військової служби в характері ординансів нема приписаного віку; вони мають тільки виказати ся здоровлем і знанєм читаня та писаня. Рівні права мають всї женщини, без огляду на суспільну клясу, з котрої походять.

— **Оподаткованє военних зисків.** „Wiener Abend-Ztg“ пише: Міністер фінансів др Шпіцміллєр уважає інтензивне оподаткованє военних зисків як конечність, коли мається податкову систему поставити на раціональних і здорових підставах. Можна приняти як певне, що таке оподаткованє буде переведене. Відповідне оподаткованє загального майна, на думку міністра, буде тільки тодї оправдане, коли передше оподаткується відповідно анормально великі, военні зиски.

— **Плаваючі сили.** Seely називає Анґлїю „Венецією світа“, державою, що розтягаєть ся через цїлий сьвіт, котрої могучість опираєть ся на покладах кораблїв, не тільки на її военній фльотї, але також торговельній. Борба підводних лодок паралїжує той світовий нерв, бє в сотки кораблїв, що доставляють живність державі на острові, загрожує морській могучости, котрої кольонії замешкує четверта часть мешканців землї.

В р. 1913 поємність анґлїйської торговельної фльоти виносила 18,696.237 тон. Її зріст за 13 літ перейшов цїлу фльоту Норвеґії і Франції разом, т. є. три четверті части морської сили Европи.

В збудованій в р. 1912 фльотї, що виносила загальну суму 2,436.224 тон, участь Анґлії виносила 1,602,702 тон В тім самім році помножила Німеччина, Франція і Зєдинені Держави свою фльоту о 343.516 — 124.665 — 98.146 тон, суперництво отже з Анґлією було неможливе.

Рівночасно однак Анґлія почала помічати повільний упадок свого промислу і торговлї, а великанський їх розвій в Німеччинї. Там, де до сімдесятих років корабельні доки не були в силї будувати панцирників, які треба було замовляти в анґлїйських корабельних варстатах, починаєть ся напружена праця. Слїд згадати, що доперва в 1808 зобовязали ся німецькі приприватні корабельні варстати, із спроваджєної з Анґлїї стали, виробляти корабельні панцирі, а в два літа опісля з німецьких заведень виходили вже скоро люксусові пароходи. Поволи почало ся суперництво; від р. 1888 до 1910 німецький тонаж зріс 141 прц, коли, анґлїйський тільки о 41 прц.

Після орґану „Навтікус“ в р. 1914 виказує „Гамбурґ-Америка лінія“ понад 1.860.360 тон, північно-німецький Льойд 982.951, Ганза 440.544, Гамбурське полудневo-американське Товариство корабельне 384.982,, німецько австрийське Товариство корабельне 310.046, Космос 217 672 тон. Сї товариства оперті на здорових фінансових підставах запевнювали скорий розвій. Так представляєть ся торговельна німецька фльота перед війною.

Несподіванкою для Анґлїї стали ся підводні лодки, що завдають удар в її серце. Почала ся отже борба на житє і смерть, а вислїду її жде в напруженю цїлий світ.

— **Подробиці катастрофи в Архангельську.** Подорожний, що прибув з Петрограда до Берґен, подає, що був в містї під час великого вибуху в Архангельську. Катастрофа була далеко страшнійша, чим се подали часописи. Вибух наступив в военнім портї в хвили, коли виладовувано амуніцію з парохода. Сила вибуху була так страшна, що від удару воздуха згинули всї живучі єства в обємі кільометра. Хто тільки оминув на тім просторі загладу, відніс рани. Шкоду обчисляють на 50 міліонів рублів.

— **Дещо з житя українських виселенців в Чехії.** Скрізь по Чехії розсилані наші виселенці більшими то меньшими гуртками, переважно по кілька, кільканайцять родин. Хоч раді, що оминули звущань та нагайки „освободителів“ та приємностий великих таборів, то однак терплять всїляку невигоду: заняті по жидівських дворах, не мають недїльного спочинку, иньшим годї дочекати ся черги на купно страви (віктуалів) та вугля. Чехи глядять на них, як на причину дорожнечі, зовуть їх „шпінавими“ брудними — нехарними, [illegible] до пошесних недуг.

Брак шкіл. З ріжних місцевостий зголошували ся наші земляки о заснованє шкіл для їх дїтий. Близше Праги: Кундратіце, Добжековіце, Веловари—Кранюхи та и., декуда вже всьо приготоване до отвореня школи та „нема міністерського дозволу“ — дальше з Liebeschütz bei Saaz, Пільзно, Колїнець коло Klattau та иньші. В декотрих місцевостях є укр. дїтий від кільканайцяти до сорока.

Деякі зголошували своїх дїтий до укр. школи в Празї, але ся від довшого часу замкнена для виселенцїв з Галичини, (тим паче Українцїв) а ще, коли бажають мати державну підмогу. Переважно ходять укр. дїти до чеських та німецьких шкіл, а се злучене зі стратою року.

Інспектор. Польський шкільний інспектор Ян Ромб, енерґічна метка людина їздить скрізь та закладає польські школи.

Його титул: „C. k. Inspektor dla polskiego szkolni twa wychodźczego w Czechach z siedzibą w Pradze“.

Буковинсько-галицький укр. Комітет для виселенцїв в Празї на своїм послїднім засїданю визначив до нагляду та заcновуваня укр. шк. інсп. Волод. Купченка окр. інсп. з Буковини. Може тепер справа наших шкіл в Чехії вийде на добру дорогу.

Укр. школи в Празї. У Празї є три укр. нар. школи мішані. Прага—Нуслї: IV клясова школа з видїловими клясами. У видїлових клясах вчать ся дїти із-за браку укр. підручників на книжках для укр. гімназий, а попри се ще надобовязково латини, тож будуть могли здавати до гімназії.

Прага II. Одноклясова школа, де майже виключно дїти укр. буков. інтелїґенції, управ Юр. Якубович шкільн. інспектор з Буковини. Бжевнов. Одноклясова школа укр. галицьких виселенцїв під тою ж самою управою.

Захоронка. При школї в Нуслях є також „матірська“ школа (захоронка, Фребліївка) коло 20 діточок у віці від 2 і пів до 6 виховуєсь в народному дусї.

Учительня. Спершу уладжені для учеників видїлових кляс, що не мають дома помочи в науцї, світла, спокою та теплого кутка. Дїти радо збігають ся кождого пополудня і пильно вчать ся. Поміч в науцї дають учительські сили по черзї.

Тепла страва. Укр. Комітет опіки над шкільною молодіжю в Празї завдяки починови Вп. радника двора І. Пулюя і його невтомимій аж до саможертви працї, та щедротї і милосердію Добродіїв і жертводавцїв — уладив через зиму роздаванє теплої „поливки“ зупи, яку одержують всї ученики (91) щоденно; видано за грудень і січень коло 2500 порцій.

Обув і одіж. Сей сам Комітет званий „гофрата Пулюя“ — головно заходом д-ки Пулюївної заосмотрив в найпотрібнїйшу обуву та одіж 36 дїтий коштом коло 500 К. і то сейчас з початком осени, а поміч державна в сьому напрямі прийшла аж з кінцем грудня м. р. і в січні 1917.

На сьв. Николая і на Різдво уладжено дїтям торжество, роздано даруночки і прибори до писаня і рисованя, яблока, оріхи, тай колачики та цукорки. Крім „ялинки“ уладили еще принятє дітям на кілька страв з „укр. борщем та кутєю“.

На Різдво шкільний хор співав в церкві. Управа школи спровадила библіотечку з книжичок У. П. Т. і „Просвіти“ Школа приготовляє поранок Т. Шевченка.— Управитель школи В. Витвицкий з Коломиї.

Брак сьвящеників Найприкрійше даєсь відчувати в цілій Чехії брак гр. катол. сьвящеників, щирих патріотів, якіби піддержали на дусї виселенцїв та бодай в части заспокоїли їх душ. потреби. Люди-сироти приїздять, пишуть, просять: коби бодай висповідатись, та всякі заходи до тепер зводились на нїщо.

Просимо „Культурну Раду“ та Парляментарну Репрезентацію щоб зволили вислати одного з послів до розглянення на місци справ і потреб укр. виселенцїв в Чехії, бодай, декуда, та прислали, коли не кількох, то бодай одного сьвященика. Б. В.

ПОМЕРЛИ.

З нашої галицької области, занятої російськими військами, продирають ся від часу до часу вісти про смерть поважних тамошних мужів, звісних в ширших кругах, о котрих кончині навіть найблизші родини не знали. Так одержуємо далекою дорогою, аж через Сибір, вість, що десь в осени помер

о. Иосиф Абрисовський

ювилят-парох в Старім Косові в 82 р. житя, а 55 р. сьвященства. Покійний занимав ся до послїдного часу живо всїми народними справами, вложив свою добру часть в основані місцеві інституції, і хоч находив ся в пізнім віку належав правильно до їх управи. Гостинний його дім стояв все отвором для всїх наших туристів і гостий, що навідували ся в тамті сторони.

Також удержує ся від двох місяців уперто й друга вість, що в Станиславові помер минувшого літа, в перших хвилях російського наїзду,

о. Іван Литвинович

архидіякон еписк. капітули в 77 р. житя і 50 р. священства. Покійний, хоч належав до иньшої партії, посїдав задля свого такту і чесного характеру загальне поважанє в духовенстві.

Честь їх памяти!

Кс. д р Іван Вількіцкий, довголїтний лат. катихит жін. учит. семинарії у Львові, помер 18. с. м. в 64 році житя. Покійний належав до „старої школи“ між латинським духовенством і відзначав ся розмірною прихильністю до Українцїв. В послїдних часах спочивав у його руках провід заведеня і на сїм становиши поводив ся він безсторонно. Був приятелем молодїжи, а українських учениць хвалив та нераз ставив їх пильність та поведенє за примір. В. й. п.!

Бібліоґрафія.

„Сьвіт“ ілюстрований двотижневник для українських родин. Ч. 1. Зміст: На дорозї. Невідомий —. То не хлопця кинула дївчина... (Вірш). В. Дахнівський — Семиковенькі могили. Др. В. Щурат — Оссолінеум Л. Лепкий — Як сонце гляне з поза хмар... Ю. Словацький — Ухваливши як рідко... М. Г. — Чи Шевченкова картина? Д. Лукіянович — Іван Кволий і Сукриста пазя (оповіданє). Вольтер — Про

історичну правду і неправду. — Наші картини. Записки.

Ілюстрації: А. Беклін — Війна. Медаль вибита в честь осн. Оссолінеум. Т. Шевченко — портретний нарис. У. С. С. при огни на горі. Татарівці (світл.). У. С. С. в закопі на Маківці (світл.). Заголовна заставка виконана на зразок укр. дереворіту з XVIII. ст.

ОПОВІСТКИ.

Середа дня 21. лютого 1917.

Нині: 21. лютого гр.-кат. Теодора стр., римо-кат. Елеонори.

Завтра: 22. лютого. гр.-кат. Никифора мч., римо-кат. Петра.

○ Загальні Збори Кружка У. П. Т. ім. Б. Грінченка відбудуть ся дня 4. марця 1917 (неділя) пополудни о годині 3 (бо нема сьвітла) в будинку шкільнім на Городецькім ч. 95 у Львові з порядком дневним, як слідує:

1. Відчитане протоколу з попередних загальних зборів.
2. Здане звітів: а) педаґоґічного, б) адміністративного і в) касового.
3. Звіт комісії контроїної рефер. М. Сіяк.
4. Дискусія над звітом і уділене абсолюторії.
5. Відчитане спису звичайних членів Кружка.
6. Вибір голови і решти членів старшини Кружка.

Підписана старшина Кружка просить уклінно всіх своїх членів і всіх иньших Добродіїв і прихильників нашої школи, о як найчисленнійшу присутність, а то тим більше, що від сего буде залежати доля будучности нашої школи. М. Сіяк заступ. голови, о. В. Федусевич секретар. 1—5

○ На школу ім. Б. Грінченка зложили: Вп. Ґера збірку через руки п. Алекс. Сас Лісковацького 60 К, Вп. Антін Рудницький з Дрогобича 100 К, Вч. Л. Пеленський коляду з Лисятич 20 К, Вп. Леопольд Баліцький уч. з Роздолу через І. Білинського 40 К, В. о. Мих. Кручковський через Дирекцію „Дністра“ (даток Тов. поз. і щад. в Нагачеві) 20 К — разом 240 К.

За зі щадрі дари в імени дітвори шкільної і їх родичів складаю ласкавим жертводавцям сим прилюдно сердечну подяку. М. Сіяк. Адрес: Управа школи ім. Б. Грінченка на Городецькім ч. 95 або Ґрунвальдска ч. 4 у Львові.

○ Подяка. Отсим маємо честь зложити прилюдну подяку усім тим, що помогли нам ласкаво до устроєня музично-вокального вечерка, що відбув ся в суботу, 10. лютого 1917, а іменно: преславній стрілецькій орхестрі і її капельникови Вп. п. Михайлови Гайворонському підхор. У. С. С., хорови „Бояна“ під проводом Вп. п. проф. Барвінського та все неструдженому о. проф. Туркевичеви за гарні продукції його орхестри.

Дальше дякуємо усім Вп. п. Добродійкам за устроєне гарного та добірного буфету та за труд коло нього. За Виділ „Академічної помочі“ А. Короць голова, І. Ваяївна писар

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ

З дня 20. лютого 1917.

Східний фронт.

На північний схід від Фокшан привели наші наступаючі відділи половених і 3 скоростріли. В области Ледової висаджено російський стражницю. Над Нараївкою жива діяльність артилерії. Коло Радивилова зістрілив наш летун російського літака.

На Італійськім фронті:

Вчера по полудни зріс огонь ворожої артилерії на фронті Побережа між Плявою і Моран. В ночи прийшло до поодиноких потичок. На тирольськім фронті була діяльність ворожої артилерії живійша, як звичайно, особливо між Торболе і Торбіо.

На фронті південно-східнім.

На південний схід від Берат відбувала ся сутичка полевих сторожий.

Заступник шефа Ґенерального штабу
пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті:

Англійський наступ на захід від Месін не повів ся. Над Анкр відперто пару англійських вивідних відділів. Наші війська заняли приступом точку опору на полудне від Транльой і привели 30 людий залоги. В Шампанії і Воґезах малі підприняття Французів остали без успіху. На північно-східнім фронті Верден повів ся нам наступ на ворожі стежі, які знесено.

На східнім фронті:

На полудне від озера Дрисьвята і на східнім березі Нараївки була діяльність російської артилерії живійша, як в попередних днях. В Карпатах повели ся наші виправи. На північ від долини Сляніц пересунули ми свої становища по прогнаню ворожих стеж і обороні на гірський хребет. Коло Радулешті над Серетом вдерли ся наші відділи до російських становищ і вернули по знищеню ровів з 11 бранцями і більшим числом скорострілів.

Македонський фронт:

Між Вердар і озером Допран стояли наші становища під нагальним огнем ворога. Наступу не було.

Перший ґенеральний квартирмайстер Людендорф

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Дентистичне заведене
Д-ра Олександра Барвінського
при вул. Сикстуській ч. 17.
Виймоване зубів без болю і пльомбоване.
Штучні зуби в кавчуку, золотї і плятині.
Пацієнтів з провінції залагоджуєть ся в найкоротшім часі.

Оголошеня.

Потребую сейчас енерґічного інструктора до I. і IV. кляси ґімн. та II. норм. Зголошеня з услівями до Уряду парохіяльного — Гаї коло Львова. 1—3 з.

Подяка.

Корючи ся волі Всевишнього, відпровадили ми 28. грудня 1916 р. до могили нашу найліпшу жену, зглядно матір, Іванну Климентину з Вітоняків Сахнову.

Прийшовши бодай трохи до себе по тім тяжкім допустї Божім, дякуємо сердечно за провід у похороні Впр. о. Абрисовському з Яхторова, а за участь у похороні Впр. оо. Кочоровському зі Станимира і Костельному з Перемишлян, а сему послідному ще за зворушуюче надгробне слово. — Дякуємо також Впр. оо. Височанському з Перегноєва, Стоцькому з Курович, Абрисовському і Кочоровському за відчитане Служб Божих за душу покійної. Дякуємо Впв. Паням: Дидацькій зі Станимира, Кретовій з Туркотина та Ґіртлеровій і Манцовій з Лагодова за слова розради та потіхи, як і за віддане послідної прислуги Помершій. З цілого серця дякуємо Всч. Парохіянам Лагодова за таку громадну участь у похороні та за те сердечне спочуте, яким бодай у части злагіднили нам біль тяжкий.

Всім Вам сердечне: Спаси Біг!

Лагодів у лютім 1917 р.

О. Теодор Сахно, гр. кат. парох, муж покійної; Евгеня Гвоздикова, донька; Стефан, Роман, Ярослав, Олександер, Емануїль і Богдан, сини; о. Евген Гвоздик, гр. кат. завідатель у Полоничах, зять; Любомир Гвоздик, унук.

Посади для інвалідів У. С. С.

Дирекція краєвого товариства „Маківка“ поручила мені занятись посередництвом у вишукуваню занятя, відповідного для поодиноких інвалідів У. С. С. Прошу тому всіх, хто має якунебудь вільну посаду до відданя, щоби мені безпроволочно заподав свої услівя, а рівночасно взиваю всіх Товаришів немічників У. С. С., котрі уже зістали звільнені з війська, а ще не зголосили ся в Товаристві „Маківка“, щоби безпроволочно заподали мені свої адреси і написали про свої потреби і бажаня. Гаразд! Василь Сідельник хутір Біжків в Лаврикові п. Добрусин.

Цінник насінь

Краєвого Союза господ. торговельних спілок, Львів, ул. Зиморовича ч. 20.

Конюшина червона (ціна торгова)
Иньші конюшини і трави по курсових цінах в міру запасу.

Бураки пашні: ціна за 1 кг.

Півцукрові білі	К	3.60
Мамути червоні	„	4·—
Морква пашна біла	„	50·—
Морква пашна помаранчева	„	60·—
Ріпа туерняика	„	3·—
Мак синій	„	10·—

Ярини: ціна за 1 кг.

Цибуля цитавська	К	140·—
Цибуля голяндська	„	140·—
Свекли египетські	„	16·—
Свекли иньші	„	12·—
Капуста бруншвіцка	„	30·—
Капуста волоська	„	50·—

Цибулю, свекли, капусту, редьковцю, цукровий горох і фасолї, дині, моркву, калярепу, петрушку, огірки, салату, шпінак і иньші ярини доставляємо також

в пачочках по 30 сотиків.

При замовленях належить послугувати ся росісланими друками на замовленя і з одної громади разом замовляти з огляду на обмеженя в перевозі посилок. Ціна розуміє ся в міру запасу за готівку з гори, опаковане числимо по власних коштах. За якість насіня ручимо до висіяня — невідповідне до ужитку приймаємо назад. В браку одної сорти вільно нам висилати иньшу сорту того самого насіня. Посилька іде на ризико замовляючого — за термін достави не ручимо. З огляду на великий брак насінь і перевозові трудности належить спішити ся з замовленями.

Для спілок, філій і кружків „Сільського Господаря“ і крамниць даємо при замовленях ярин і цьвітів в пачочках рабат 30%.

Окремих цінників не висилає ся.

Не на один, а на десятки літ варта купити і захвати

Календар Просвіти на р. 1917.

Повісти з нашої славної минувшини, оповіданя, малюнки, нариси, спомини з сучасних подвигів українських героїв — жовнірів і стрільців, статі літературно-наукові і публіцистичні та численні ілюстрації — не тратять ніколи на вартости.

Ціна лиш 2 кор. 50 сот. На звичайне порто треба долучити 30 сот., рекомандоване 55 сот.

Продає ся тільки за готівку.

Замовленя і гроші слати на адресу:
Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, Ринок ч. 10.

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас **українсько-німецький**

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-ге видане). Ціна 1 К 40 сот., з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот., 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу: А. ОКПИШ, Львів ул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок, уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителів уділяючих початків німецької мови як також учеників і приготовляючих ся до вступних іспитів.

Бюро архітектонічне
Василя Нагірного
у Львові, Ринок 36.
виготовляє пляни на церкви і доми мешкальні, як також оцінки военних шкід на будівлях.

При полагоджуваню закупна просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.